

УДК 811.111'255.4-055.11.2

DOI 10.31652/2521-1307-2021-32-266-273

ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА В КОНТЕКСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Юлія Новосад

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Україна, м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2
e-mail: juliajulick@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0037-7903

Антропоцентрична домінанта лінгвістичного напрямку є співвідсною з перекладом. Це дослідження охоплює питання мовномисленнєвої посередницької діяльності різностатевих перекладачів. У виявленні гендерних механізмів, які впливають на процес перекладу, показовим і результативним є аналіз двох і більше перекладів одного твору, які виконали перекладачі різних статей. Проаналізовано переклади художніх творів, виконаних чоловіками та жінками. Підходи до перекладу та стратегії перекладачів чоловіків та жінок були різними. Виділено певні закономірності. Перекладачі чоловічої статі характеризуються динамічністю, навіть різким підходом до вибору лексичних одиниць. Їхні перекладацькі рішення не уніфіковані. Щодо перекладів, виконаних жінками, то ми спостерегли закономірне використання перекладацького прийому узагальнення, що є небажаним. З іншого боку, жіночі переклади характеризуються стриманістю та формальністю, що цілком у дусі Вікторіанської епохи.

Ключові слова: гендер, гендерна ідентичність, художній переклад, мовна особистість перекладача, культурно-маркований знак.

ГЕНДЕРНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ ПЕРЕВОДЧИКА В КОНТЕКСТЕ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПЕРЕВОДА

Юлия Новосад

Тернопольский национальный педагогический университет
имени Владимира Гнатюка
Украина, г. Тернополь, ул. Максима Кривоноса, 2
e-mail: juliajulick@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0037-7903

Антропоцентрическая доминанта лингвистического направления соотносится с переводом. Это исследование охватывает вопросы языково-мыслительной посреднической деятельности разнополых переводчиков. В выявлении гендерных механизмов, влияющих на процесс перевода, показательным и результативным является анализ двух и более переводов одного произведения, которые выполнили переводчики разных полов. Были проанализированы переводы художественных произведений, выполненные мужчинами и женщинами. Подходы к переводу и стратегии переводчиков мужчин и женщин были разными. Нами были выделены определенные закономерности. Переводы переводчиков мужского пола

характеризуются динамичностью, даже резким подходом к выбору лексических единиц. Их переводческие решения не унифицированы. По поводу переводов, выполненных женщинами, то мы наблюдали закономерное использование переводческого приема обобщения, что является нежелательным. С другой стороны, женские переводы характеризуются сдержанностью и формальностью, вполне в духе Викторианской эпохи.

Ключевые слова: *гендер, гендерная идентичность, художественный перевод, языковая личность переводчика, культурно-маркированный знак.*

GENDER IDENTITY OF A TRANSLATOR IN LITERARY TRANSLATION

Yuliia Novosad

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

2 Maksyma Kryvonosa St., Ternopil Ukraine

Email: juliajulick@gmail.com

ORCID: 0000-0002-0037-7903

Introduction. *Gender studies in linguistics cover a wide range of issues, considering the construction of masculine or feminine identity as one of the parameters of linguistic identity. The article considers the issue of gender in translation. In the identification of gender mechanisms that influence the translation process, the analysis of two or more translations of one work performed by translators of different sex is indicative and effective. The analysis of ways and strategies of translating culturally marked signs is even more relevant because gender as a social construct allows correlating the cultural and the cognitive that is essential to professional translators of different genders.*

Purpose. *According to the above mentioned, the purpose of our article is to analyze the relationship between the gender identity of the author of the source text and the author of the translation.*

Methods. *The methods employed in this study were as follows: comparative analysis, translation comparative analysis, socio-linguistic analysis (manifestations of male and female gender behavior) and method of analysis of translation solutions.*

Results. *Regarding the gender peculiarities of the translation of culturally marked signs of the Victorian era in fiction, we can identify some patterns. It is significant that male translators are not afraid to deviate from the original text, to allow adding information, whereas female translations are characterized by following the source text word for word, which sometimes leads to an unnatural sounding and even tracing.*

It is also worth noting that there is certain inconsistency in men's translation solutions; the same cannot be said of women's translation solutions who adhere to a unified version during the translation of the whole text.

We consider it a purely masculine trait that translators do not focus on the most conscientious reproduction of tokens to denote Victorian costumes and accessories. The female translators were more conscientious in rendering such signs.

Another feature of male translations is the use of outdated and dialectal vocabulary, as well as the tendency to domesticate the translation, but we are hesitant as for whether gender should be considered involved.

Translations made by women possess one obvious feature: it is an extensive use of generalization. This often undermines or distorts the imagery of the culturally marked sign.

Originality. *The article reveals issues of translating fiction when gender identity of a translator is implied. The comparative analysis of male and female fiction translations is carried out. The main difficulties of translation of culturally marked signs of the Victorian period literature in correlation with the gender of the translators are revealed.*

Conclusion. *Rendering cultural elements appears to be a difficult task for the translators of the analyzed works of both sexes. Translators have chosen different approaches to solving certain translation tasks that can be associated with their gender in the context of our research.*

Keywords: *gender, gender identity, literary translation, language personality of the translator, culturally marked sign.*

Зв'язок гендерного чинника із суспільством, культурою та мовою вже незаперечний. Гендер розглядають як унікальний соціальний конструкт, продукт соціальних відносин, один із параметрів соціальної ідентичності людини. У повсякденні гендерна свідомість індивіда існує у вигляді соціальної структури, заснованої на статевих ознаках – ми виконуємо ті дії, які пов'язані з нашим гендерним статусом і виконання яких очікує від нас суспільство. Доцільно говорити про те, що цей феномен є одним із параметрів людини, що, безперечно, відбивається на її мові. Оскільки мова є засобом конструювання ідентичності, то гендерний параметр варто розглядати в лінгвістиці, а, отже, й у перекладознавстві.

Актуальність. Одна з актуальних проблем цього напрямку – вивчення ролі індивідуальних характеристик людини, пов'язаних з її соціокультурною статтю – гендером, який у багатьох аспектах детермінує соціальну, культурну та когнітивну поведінку особистості. Цікавим видається аналіз впливу мовної особистості перекладача на вибір тих чи тих мовних структур та стилістичних засобів – перекладацьких прийомів – у процесі перекладу художніх текстів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Гендерні відмінності мовлення аналізували Н. Вахтін, В. Горбань, Т. Дегтярьова, О. Земська, М. Китайгородська, І. Кузнєцова, Р. Лакофф, О. Побережна, Л. Синельникова та інші лінгвісти і перекладознавці.

Проблемою гендерності в перекладі почали цікавитися відносно недавно. Однак напрям перспективний – функціонування категорії гендеру можна досліджувати з різних ракурсів:

1) виявлення певних розбіжностей на мовних рівнях: фонетичному, морфологічному, семантичному й синтаксичному – і, відповідно, аналіз письмової та усної мовленнєвої поведінки жінок і чоловіків;

2) конструювання у творі концептів фемінінності та маскулінності на основі гендерних стереотипів характерних для різних мов і культур;

3) проведення компаративних досліджень текстів перекладів для виявлення деформації концептів фемінінності та маскулінності під час перекладу;

4) аналіз особливостей перекладу художнього дискурсу з урахуванням гендерного статусу перекладача, його віку та освіти та ін.

Метою нашого дослідження є аналіз співвідношення гендерної ідентичності автора оригіналу та автора перекладу – цей аспект малодосліджений, хоч і варто виокремити розвідки дослідниць О. Бурукіної, Е. Горошко, А. Кіріліної, Ю. Кулікової, О. Мойсової, С. Табурової та М. Томської. Також варто згадати статтю О. Комова, у якій дослідник визнає, що «гендерна ідентичність перекладача, тобто належність до певної статі, буде

обов'язково прослідковуватися в тексті перекладу: у виборі граматичних форм, лексичних відповідників, емоційній забарвленості мови тощо» [9]. Очевидно, що неможливо здійснити гендерно нейтральний переклад. Мовна особистість перекладача виявляється під час його професійної діяльності у виборі мовних засобів, у вирішенні прагматичних завдань. А ще не варто забувати про загальновідомі моделі поведінки, способи мислення, які ми вважаємо суто чоловічими або суто жіночими. У чоловічій мові відзначаються термінологічність, прагнення до точності номінацій, більша, порівняно з жіночою, тенденція до використання експресивних, особливо стилістично знижених засобів, навмисне огрубіння мови [7]. У жінок краще, ніж у чоловіків, розвинена права півкуля, тому для них характерна образність сприйняття і мислення, фантазування, гіперболізація; дуже часто в жіночих варіантах добираються слова з конотацією, незважаючи на відсутність такої в оригіналі [4]. При цьому варто відзначити, що багато дослідників звертають увагу на консерватизм жінок у вживанні ними лексичних одиниць, дотримання норм і форм, активне використання жінками готових мовних кліше. Зрештою, дослідники погоджуються в одному: перекладачі повинні детально відтворювати всі особливості джерельного тексту.

У цій статті ставимо за мету порівняти переклади творів періоду Вікторіанської епохи авторів Джейн Остін «Pride and Prejudice» і Шарлотти Бронте «Jane Eyre» та їхні українські переклади «Гордість і упередженість» (перекладач Володимир Горбатько), «Гідність і гонор» (перекладач Тетяна Некряч), «Джейн Ейр» (у перекладі Петра Соколовського та Уляни Григораш). Особливо нас цікавлять культурно-марковані знаки, детально описані в праці Т. Некряч та Ю. Чалої. Це мовні одиниці, які вміщують культурні концепти певної епохи. Тобто складність саме в тому, що це можуть бути знайомі нам речі/поняття, вони можуть мати відповідники в цільовій мові, однак викликати або не викликати певних асоціацій, конотацій у читачів. Для визначення цих асоціацій Т. Некряч пропонує термін «асоціативний шлейф» – сукупність соціокультурних та історичних асоціацій, які поєднуються з якимось поняттям чи концептом у представників певної культури на конкретному історичному етапі [12, с. 8–9]. Дослідниця вважає, що неналежна передача асоціативного шлейфу того чи того культурно-маркованого знака відбувається внаслідок недостатнього ознайомлення перекладача з культурою країни, з мови якої здійснюють переклад. Нам цікаво дослідити й порівняти, як упоралися перекладачі чоловічої та жіночої статей з відображенням культурно-маркованих знаків у цільових текстах. Оскільки ми з'ясували, що гендер зумовлює соціальне й культурне в людині, а також передбачає когнітивну орієнтацію, то варто проаналізувати, чи справді професійні рішення перекладача як представника певного гендеру корелюють з його чи її гендерною належністю.

Далі розглянемо кілька найпоказовіших прикладів перекладів культурно-маркованих знаків у творах, які змальовують добу Вікторіанства, поміркуємо над асоціативним шлейфом, який викликають переклади, виконані перекладачами й перекладачками.

У тексті оригіналу часто трапляються такі елементи туалету, як *shawl* та *scarf*. Істотної відмінності в значенні між ними немає: *shawl* – *a piece of fabric or knitted or crocheted material worn around the shoulders by women or wrapped around a baby* [14]; *scarf* – *a rectangular, triangular, or long narrow piece of cloth worn around the head, neck, or shoulders for warmth or decoration* [14]. Тобто *shawl* є більш конкретним словом, позначає аксесуар, який носили на плечах або яким огортали дитину. *Scarf*, крім цього, можна носити і на голові та шиї.

Щодо пари відповідників *хустка* і *шаль*, то ми висловимо думку, що *шаль* є більш прийнятним варіантом, зважаючи на контекст твору. А словосполучення, використане

Петром Соколовським, *занулася хусткою*, призводить до одомашнення перекладу. Тобто певний візуальний образ у читача створюється, але зовсім не такий, як у читача оригіналу. Усе ж не варто забувати, що перекладач повинен засобами української мови, так би мовити, «занурити» читача в епоху вихідного твору. Слово *шаль* саме по собі витонченіше й надає жіночому образу елегантності, вишуканості, легкості.

Щоб отримати повне уявлення, як перекладачі підходили до вибору відповідника в цій ситуації, варто проаналізувати ще такий уривок: *Mrs. Colonel Dent was less showy; but, I thought, more lady-like. She had a slight figure, a pale, gentle face, and fair hair. Her black satin dress, her scarf of rich foreign lace, and her pearl ornaments, pleased me better than the rainbow radiance of the titled dame* (6).

Ми зауважили, що У. Григораш дотримується такої стратегії: якщо в оригіналі йдеться про *scarf*, то вона перекладає цю лексему як *шарф*: *Дружина полковника Дента була не така показна, але мені здалося, що вона більше скидалася на справжню леді. Вона мала делікатну фігуру, бліде благородне обличчя та світле волосся. Її чорна атласна сукня, дорогий шарф із заморських мережив і перлові прикраси сподобалися мені більше, ніж веселкове сяння титулованої дами* (2, с. 222).

Shawl у перекладі У. Григораш – це завжди *шаль*: *wrapping herself in a shawl* – *сама закуталася в шаль*.

Щодо стратегії П. Соколовського, то він не дотримується стійкого відтворення згаданих одиниць. Тому в одному прикладі (згаданий вище) у перекладача *shawl* – це *хустка*, тут ми бачимо *scarf* відтворено як *шаль*: *Місіс Дент була трохи не така показна, хоч, як на мене, набагато аристократичніша. Вона мала тендітну постать, бліде, ніжне лице й русяве волосся, її чорна атласна сукня, шаль з дорогих закордонних мережив та перлові оздоби сподобалися мені більше, ніж веселкова строкатість титулованої дами* (1).

Уважаємо, що стратегія перекладачки є більш вирашною для достовірного відтворення оригіналу.

Ще одним випадком, коли варіант, обраний перекладачем, призводить до одомашнення перекладу, є такий приклад: *Each put on a coarse straw bonnet, with strings of coloured calico, and a cloak of grey frieze* (6).

П. Соколовський обирає для *straw bonnet* відповідник *солом'яні брилики*: *Дівчата понадягали прості солом'яні брилики зі стрічками з барвистого перкалю й сірі фризіві плащі* (1).

Бриль – це головний убір із широкими полями [13]. Згідно із джерелом, *бриль* – це традиційний літній убір українських та білоруських селян, зазвичай чоловічий. Виконували його з плетеної соломи або очерету [13].

Також у перекладі цього уривку перекладач застосовує застаріле слово *фриз* – (заст.) *товста ворсиста вовняна тканина* [13].

У. Григораш інтерпретує це в такий спосіб: *Кожна учениця одягнула грубий солом'яний чепець із зав'язками з фарбованого ситцю і сірий плащ із довгим ворсом* (2, с. 55).

Робимо висновок, що, на відміну від перекладачки, яка сумлінно відбиває оригінал, добираючи найдоречніші відповідники, які намалюють в уяві читача відповідний образ, П. Соколовський не боїться одомашнення перекладу, використання застарілих слів і лексики, характерної для певного регіону України (зокрема, тканина *перкаль* більше знайома жителям Західної України).

Характерними для Вікторіанської епохи є різноманітні прикраси для одягу та взуття, як-от *shoe-roses*: *The very shoe-roses for Netherfield were got by proxy* (5, с. 89).

Знову ж таки, точного відповідника в українській мові, на жаль, немає. У В. Горбатька спостерігаємо такий варіант перекладу: *Прикраси для черевичків, у яких вони збиралися танцювати у Недерфілді, – й ті принесли на замовлення* (4). У Т. Некряч – такий: *Навіть за розетками для бальних черевичків відрядили посильного* (2, с. 99).

Слово *розетка* у тлумачному словнику має значення *стрічка, тасьма, шнур, зібрані в пучок у вигляді квітки, яка є прикрасою на одязі, розпізнавальним знаком і т. ін.* [13]. Звісно, в оригіналі твору йдеться про прикрасу для взуття. Проте переклад Т. Некряч видається таким, що сприяє виникненню відповідних асоціацій у читача внаслідок того, що в лексемі *розетка* є корінь *роз*. Це робить український варіант співзвучним із англійським *rose*. Варто теж зауважити, що вікторіанські прикраси для взуття *shoe-roses* якраз і були у формі троянд. Тому варіант перекладачки більш вдалий. А у варіанті В. Горбатька, на жаль, унаслідок узагальнення поняття, читачеві так і не відомо, що це за прикраси для взуття.

Висновки. Отже, окреслюючи гендерні особливості відтворення культурно-маркованих знаків Вікторіанської доби в художній літературі, виділяємо деякі закономірності. Показовим є те, що перекладачі чоловічої статі не бояться відійти від тексту оригіналу, дозволити собі додавання. Для перекладачок характерне дослівне відтворення оригіналу, що часом призводить до неприродного звучання і навіть калькування. Також варто зауважити непостійність перекладацьких рішень чоловіків, чого не можна сказати про перекладачок, котрі впродовж усього тексту дотримуються уніфікованого варіанта перекладу тієї чи тієї лексеми.

Суто чоловічою рисою вважаємо те, що перекладачі не загострюють своєї уваги на якнайсумліннішому відтворенні лексем на позначення вбрання та аксесуарів вікторіанців. Перекладачки більш старанно поставилися до відтворення таких знаків. Ще однією особливістю чоловічих перекладів є використання застарілої та діалектної лексики, а також тяжіння до одомашнення перекладу, але ми вагаємося, чи варто вважати гендер причетним до цього. Переклади ж, виконані жінками, мають одну очевидну рису – досить активне використання прийому узагальнення. Це нерідко нівелює або викривлює образність культурно-маркованого знаку.

Відтворення асоціативного шлейфу виявилось справді складним завданням для перекладачів аналізованих творів обох статей. Перекладачі обирали різні підходи до вирішення тих чи тих перекладацьких завдань, що ми в контексті нашого дослідження пов'язуємо з їхньою гендерною належністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурукина О. А. Гендерный аспект перевода. *Гендер как интрига познания* : сборник статей. Москва : Рудомино, 2000. С. 99–107.
2. Вахтин Н. Б. Различия в языке женщин и мужчин. *Элитариум: центр дополнительного образования* : веб-сайт. URL : http://www.elitarium.ru/2011/12/26/gender_razlichija_jazyk_zhenshhin_muzhchin.html (дата звернення: 08.04.2021).
3. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика: [колект. моногр.] / Т. А. Космеда, Н. А. Карпенко, Т. Ф. Осіпова, Л. М. Саліонович, О. В. Халиман; за наук. ред. Т. А. Космеди. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди; Дрогобич : Коло, 2014. С. 174–227.
4. Горбань В., Побережная О. Гендерная асимметрия при переводе С. 24–28. 2004. URL : <http://www.philosophy.ua/lib/6gorbandoxa-6-2004.pdf> (дата звернення: 08.04.2021).

5. Горошко Е. И. Особенности мужского и женского стиля письма *Гендерный фактор в языке и коммуникации*. Иваново, 1999. С. 28–41.
6. Дегтярєва Т. О. Особливості жіночого мовлення в гендерному аспекті: (на матеріалі англійської, української та російської мов). *Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки*. 2004. №1(60). С. 46–52.
7. Земская Е. А., Китайгородская М. А., Розанова Н. Н. Особенности мужской и женской речи // *Русский язык в его функционировании* / Под ред. Е. А. Земской и Д. Н. Шмелева. Москва, 1993. С. 90–136.
8. Кирилина А. В. Развитие гендерных исследований в лингвистике. *Филол. науки*. 1998. № 2. С. 51–58.
9. Комов О. В. Гендерний аспект перекладу. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2011. Вип. XXIV, ч. 1. С. 409–416.
10. Куликова Ю. С. Влияние личности переводчика на перевод художественных произведений: гендерный аспект (на материале русского, английского и немецкого языков) : автореф. дисс. на соискание уч. степени кандидата филол. наук. Челябинск : Челябинский государственный университет, 2011. 19 с.
11. Мойсова О. Б. Классификация женской и мужской письменной речи как отражения гендерного аспекта в переводе (на примере переводов А. Сидерского и Е. Горобец произведения Ричарда Баха «Чайка Джонатан Ливингстон») *Известия АМИ*. / Под ред. О. Г. Болдинова. РГПУ: Академия молодых исследователей. 2006. Вып. № 4.
12. Некряч Т. Є., Чала Ю. П. Вікторіанська доба в українському художньому перекладі. Київ : Кондор, 2013. 195 с.
13. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
14. Collins Free Online Dictionary. URL : <https://www.collinsdictionary.com> (дата звернення: 08.04.2021).
15. Halliday M. *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning*. London : Arnold, 1978. 421 p.
16. Hellinger M. *Feminist Linguistics and Linguistic Relativity, Working Paper on Language, Gender and Sexism* 1 (1). 1991. P. 25–37.
17. Lakoff R. *Language and Woman's Place*. New York : Harper, 1975. 174 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Бронте Шарлотта. Джейн Ейр /пер. з англ. П. Соколовського. URL : <http://book-online.com.ua/read.php?book=1400> (дата звернення 08.04.2021).
2. Бронте Шарлотта. Джейн Ейр /пер. з англ. У. Григораш. Київ : ТОВ «Компанія «ВЕЛМАЙТ», 2014. 607 с.
3. Остін Джейн. Гідність і гонор/пер. з англ. Т. Некряч. Київ : ТОВ «Компанія «ВЕЛМАЙТ», 2014. 416 с.
4. Остін Джейн. Гордість і упередженість / пер. з англ. В. Горбатька. URL : <http://www.e-reading.club/book.php?book=1025979> (дата звернення 08.04.2021).
5. Austen Jane. *Pride and Prejudice/Jane Austen*. Kyiv : Znannia, 2015. 382 p.
6. Bronte Charlotte. Jane Eyre/ Charlotte Bronte. URL : <http://www.literaturepage.com/read/janeeyre.html> (дата звернення 08.04.2021).

REFERENCES

1. Burukina O. A. *Gendernyy aspekt perevoda. Gender kak intriga poznaniya : sbornik statey*. Moskva : Rudomino, 2000. S. 99–107.

2. Baxtin N. B. Razlichiya v yazyke zhenshchin i muzhchin. Elitarium: tsentr dopolnitelnogo obrazovaniya. URL : http://www.elitarium.ru/2011/12/26/gender_razlichija_jazyk_zhenshin_muzhchin.html (data zvernennia: 08.04.2021)
3. Henderna linhvistyka v Ukraini: istoriia, teoretychni zasady, dyskursyвна praktyka: [kollekt. monogr. / T. A. Kosmeda, N. A. Karpenko, T. F. Osipova, L. M. Salionovych, O. V. Khalyman; za nauk. red. T. A. Kosmedy. Kharkiv : KhNPU im. H. S. Skovorody; Drohobych : Kolo, 2014. S. 174–227.
4. Gorban V., Poberezhnaya O. Gendernaya asimmetriya pri perevode. S. 24–28. 2004. URL : <http://www.philosophy.ua/lib/6gorbandoxa-6-2004.pdf> (data zvernennia: 08.04.2021).
5. Goroshko Ye. I. Osobennosti muzhskogo i zhenskogo stilya pisma Gendernyy faktor v yazyke i kommunikatsii. Ivanovo, 1999. S. 28–41.
6. Dehtiarova T. O. Osoblyvosti zhinochoho movlennia v hendernomu aspekti: (na materialy anhliskoi, ukrainskoi ta rosiiskoi mov). *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Seriya Filolohichni nauky*. 2004. №1(60). С. 46–52.
7. Zemskaya Ye. A., Kitaygorodskaya M. A., Rozanova N. N. Osobennosti muzhskoy i zhenskoy rechi. *Russkiy yazyk v ego funktsionirovanii* / Pod red. Ye. A. Zemskoy i D. N. Shmeleva. Moskva, 1993. S. 90–136.
8. Kirilina A. V. Razvitie gendernykh issledovaniy v lingvistike. *Filol. nauki*. 1998. № 2. S. 51–58.
9. Komov O. V. Hendernyi aspekt perekladu. *Aktualni problemy slovianskoi filolohii*. 2011. Vyp. XXIV, chast. 1. S. 409-416.
10. Kulikova Yu. S. Vliyanie lichnosti perevodchika na perevod khudozhestvennykh proizvedeniy: gendernyy aspekt (na materiale russkogo, angliyskogo i nemetskogo yazykov) : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : Chelyabinsk, Chelyabinskiy gosudarstvennyy universitet, 2011. 19 s.
11. Moysova O. B. Klassifikatsiya zhenskoy i muzhskoy pismennoy rechi kak otrazheniya gendernogo aspekta v perevode (na primere perevodov A. Siderskogo i Ye. Gorobets proizvedeniya Richarda Bakha «Chayka Dzhonatan Livingston»). *Izvestiya AMI*. / Pod red. O. G. Boldinova. RGPU : Akademiya molodykh issledovateley. Vyp. № 4. 2006.
12. Nekriach T. Ye., Chala Yu. P. Viktorianska doba v ukrainskomu khudozhnomu perekladi. Kyiv : Kondor, 2013. 195 s.
13. Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 tt. / AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. Kyiv : Naukova dumka, 1970-1980.

Новосад Юлія Ігорівна, асистент кафедри теорії і практики перекладу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Україна).

Новосад Юлія Игоревна, ассистент кафедры теории и практики перевода Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка (Украина).

Yuliia Novosad, Assistant of the Department of Theory and Practice of Translation, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University (Ukraine).

Стаття надійшла: 19.04.2021

Статтю прийнято до друку: 26.04.2021